

Evergreen

Léto 2026 #1

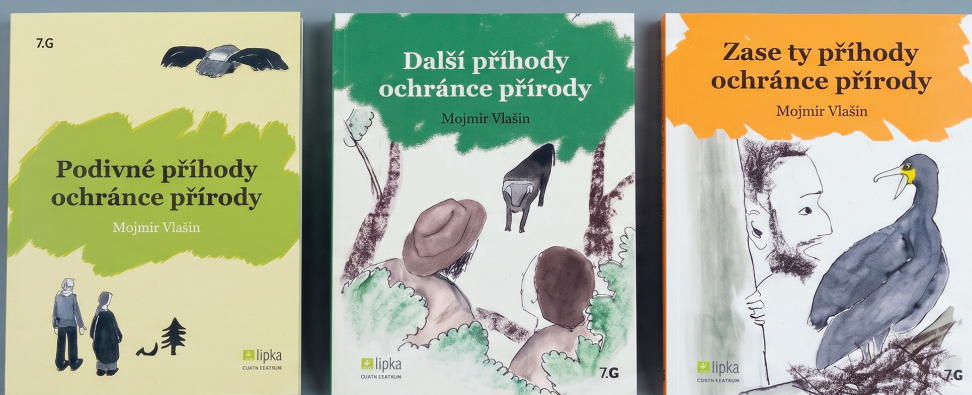

Divočina pro další generace

V tomto čísle: **Rekultivace lomu ČSA | Ochrana přírody**

Tři knihy humorných příhod ochránce přírody Mojmíra Vlašína

Zoolog, ekolog a dramatik odlehčeně
vypráví příběhy ze svého života včetně své
čtyřicetileté ochrannářské praxe. Královsky
baví, přesvědčte se.

• více na sedmagenerace.cz/obchod

■ Editorial

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

doufám, že jste prožili naplněné, pohodové a třeba i trochu dobrodružné léto, na které budete s láskou vzpomínat.

Mně osobně se podařilo na pár týdnů uniknout před vyhrátým městem do přírody, kde jsem nabrala síly na vše, co nás v Hnutí DUHA na podzim a v zimě čeká.

V průběhu minulých měsíců mě i mé kolegy a kolegyně zaměstnávalo dění na Ministerstvu životního prostředí. Upozorňovali jsme na odvolávání ředitelů důležitých institucí, škrtání rozpočtů, rozsáhlé personální čistky a do toho jsme čelili urážkám na naši adresu od ministra zahraničí Petra Macinky a vládního zmocněnce Filipa Turka. Urážky a pomluvy jsme si nenechali líbit a rozhodli jsme se na tyto politiky podat žalobu. Jsme totiž přesvědčeni, že napadání občanských organizací ze strany politiků nebezpečně radikalizuje veřejnou debatu a oslabuje důvěru mezi státem a lidmi, kteří se snaží zapojovat do veřejného dění. Tímto právním krokem chceme jasně vymezit, co už je v komunikaci politiků vůči občanské společnosti nepřijatelné, a zabránit tomu, aby se podobný přístup stal běžnou praxí.

Těšíme se ale i z pozitivnějších zpráv! Třeba z revitalizace velkolomu ČSA, který po ukončení těžby znovu zarůstá divočinou. O historii lomu si můžete přečíst ve výborném textu Karla Polaneckého.

Další radost nám přinesla kampaň Zachraňme českou přírodu. Díky více než 20 tisícům podpisů jsme dokázali odvrátit například další odvolávání ředitelů národních parků a vzbudili u veřejnosti obrovský zájem o ochranu naší přírody. Přečtěte si rozhovor o důležitosti divoké přírody s Eliškou Vozníkovou a prohlédněte si fotografie z cenných koutů naší republiky.

V létě se tradičně konaly naše Týdny pro krajinu i Exkurze do divočiny. Mám upřímnou radost z toho, jak velký je zájem o práci pro přírodu i poznávání naší divoké přírody.

Za vše, co se nám letos podařilo, vdčíme hlavně vám, našim milým dárcům a dárkyním. Děkujeme, že s námi pomáháte naší krajině. Společně ji zvládneme ochránit.

S přáním dobrých dní

*Zuzana Lenhartová
ředitelka Hnutí DUHA*

■ Obsah

4 **Aktuality | Novinky | Události**

Co by vám nemělo uniknout

6 **Viditelné vítězství u Horního Jiřetína**

Autor: Karel Polanecký

12 **Kam putovaly vaše dary**

Zpráva o činnosti Hnutí DUHA v roce 2025

14 **„Divočina vzniká tam, kde stromy se samy vysemení, vyrostou, zestárnou a nakonec padnou a rozloží se, aby daly život další generaci.“**

Rozhovor s Eliškou Vozníkovou

24 **Kde jste nás mohli vidět**

28 **Sedmá generace letos slaví 35 let**

Autor: Vít Kouřil

30 **Hnutí DUHA má zbrusu nový web**

Autorka: Eliška Hušková

32 **Náš člověk**

Rozhovor s Kristinou Studenou, vedoucí individuálního fundraisingu a IT

34 **Anketa**

Jaký je tvůj oblíbený mýtus v ekologii?

Aktuality

● Spustili jsme družstevní elektrárnu

Energetické družstvo Hnutí DUHA překročilo historický milník! Oficiálně v červnu zahájilo provoz své první komunitní solární elektrárny na ekofarmě ve Velkých Hostěrádkách.

Po letech práce na tom, aby i u nás mohla fungovat komunitní energetika, máme hmatatelný výsledek – solární elektrárnu, která nepatří žádným magnátům, energetickým společnostem ani státu, ale lidem. Složili se na ni členové a členky našeho energetického družstva.

Do sdílení elektriny je již nyní přihláшено 16 odběrných míst z okolí. Cílem družstva je vytvořit komunitu přibližně 20 až 30 členů, kterým by sdílená elektrina mohla pokrýt zhruba 30 % roční spotřeby při dlouhodobé ceně 2 Kč za kWh silové elektriny. O sdílení elektriny vyšly dva nové díly našeho podcastu Na koberečku. Pustit si je můžete na svých oblíbených přehrávacích aplikacích nebo na našem youtube kanálu HnutíDUHA. Další informace najdete také na www.druzstvo.hnutiduha.cz.

Řekněme Motoristům
STOP

● Podali jsme žalobu na Petra Macinku a Filipa Turka

Po uplynutí třicetidenní lhůty od zaslání předžalobní výzvy, během které měli ministr zahraničí Petr Macinka a vládní zmocněnec Filip Turek příležitost k veřejné omluvě, jsme na oba politiky podali žalobu. Reagovali jsme tím na lživá tvrzení a urážky, které jsou z úst politických představitelů naprosto za hranou. Petr Macinka nás označil za teroristickou organizaci a Filip Turek o nás šířil nebezpečné lži, které mohly poškodit naše dobré jméno. Hlavním důvodem, proč jsme se k tomuto kroku rozhodli, je potřeba vymezit jasné hranice pro to, co už je v komunikaci politiků nepřijatelné, a zabránit tomu, aby se podobný přístup stal běžnou praxí. Pokud nás budete chtít podpořit nebo se chcete o celé kauze dočíst více, navštivte náš web: <https://hnutiduha.cz/podavame-zalobu-na-turka-a-macinku/>.

● Nová zelená úsporám pokračuje

Na jaře přišla vláda s velmi osekáním rozpočtem pro program Nová zelená úsporám, který dvacet let pomáhá lidem se zateplováním a úspornou renovací domů. S pomocí stovek lidí, kteří napsali premiéru Babišovi, se nám podařilo dohodnout se Státním fondem životního prostředí dobré podmínky pro podporu nízkopříjmových domácností. Stále je však na čem pracovat, protože rozpočet 2 miliardy korun zdaleka nestačí.

● Září je Měsícem dobročinné závěti

Hnutí DUHA se pravidelně zapojuje do kampaně Měsíc dobročinné závěti, kterou každoročně v září pořádá Koalice za snadné dárcovství. Tato iniciativa připomíná, že hodnoty, které byly pro člověka důležité během života, lze skrze závěť smysluplně podporovat i po jeho skončení. V rámci kampaně společně oslavujeme odkaz konkrétních dárců a dáreků, kteří se rozhodli věnovat část svého majetku na dobrou věc, a pomohli tak i nadále chránit přírodu.

● Kampaň Zachraňme českou přírodu ukázala, že lidé se umí postavit za ochranu divočiny

Na 20 tisíc podpisů přibýlo během pár měsíců pod výzvou, v níž jsme apelovali na premiéra Andreje Babiše, aby zastavil cílenou destrukci ochrany přírody a resortu životního prostředí způsobenou Motoristy. Výzva reagovala na personální čistky, mohutné škrty v rozpočtech klíčových institucí, pokračující úbytek biodiverzity a zastavění národních parků a dalších cenných území developer-skou výstavbou. V rámci kampaně jsme spoluoprádali demonstraci na záchranu přírody, kterou přišlo podpořit 2 000 lidí. Velký zájem veřejnosti o budoucnost národních parků pomohl zastavit politické odvolávání ředitelů a zpomalit nenápadný rozklad ochrany přírody, o kterou Motoristé na Ministerstvu životního prostředí jasně usilují. Děkujeme i za vaši přízeň.

Viditelné vítězství u Horního Jiřetína

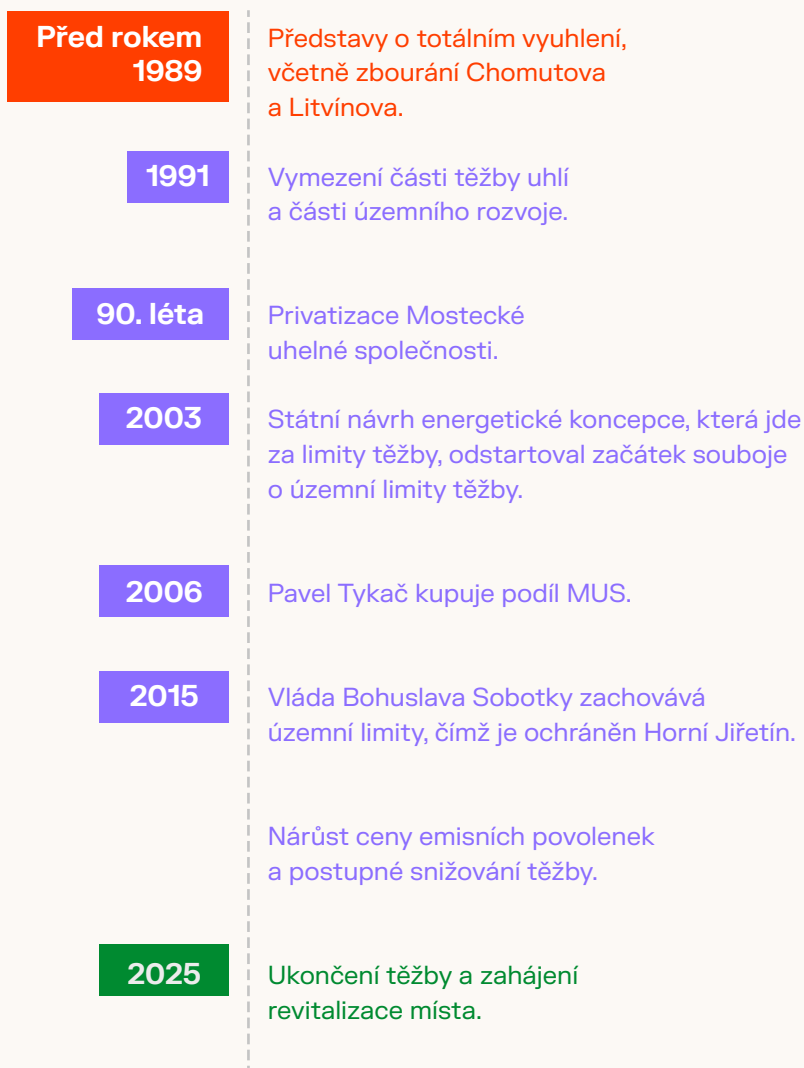
Pohled na velkolom ČSA z vyhlídky nad zámek Jezeří byl ještě před několika lety jen pro silné náturey a milovníky hororů. Desítky čtverečních kilometrů bez známek života, když nepočítáme hluk z provozu velkorypadel. Po ukončení těžby a zahájení rekultivací je na první pohled viditelná změna – jezero na dně jámy už zabírá nezanedbatelnou plochu a na první pohled je patrné, že do odepsaného kusu světa se vrací život. A hlavně: z vedlejší vyhlídky je vidět kostel v Horním Jiřetíně, kterému ještě v 21. století vážně hrozilo vymazání z mapy. Současný stav potvrzuje, že je možné vyhrát i velký souboj proti silnému soupeři. Stojí za to se za průběhem tohoto souboje ohlédnout, Hnutí DUHA v něm sehrálo významnou úlohu.

Územní limity jako šance pro odepsané Podkrušnohoří

Stanovení územních limitů těžby vládou Petra Pitharta v roce 1991 bylo logickým krokem, jehož cílem bylo vymezit, jaká část severočeské pánve bude obětována těžbě uhlí a v jaké bude možné počítat s územním rozvojem. Uskutečnění představy komunistických plánovačů o totálním vyuhlení, kterému by padla za oběť i města Chomutov nebo Litvínov, již nebyly v 90. letech společensky přijatelné. Stojí za připomenutí, že právě neúnosná ekologická situace v severních Čechách byla jedním z výrazných témat sametové revoluce v listopadu 1989 (protestní demonstrace

v Teplicích dokonce listopadové události o několik týdnů předběhly).

Linii územních limitů navrhl začátkem 90. let Ministerstvo životního prostředí vedené Ivanem Dejmalem. Konkrétní podobu připravil tehdejší náměstek Martin Říha, specialista na územní plánování, který svou expertní práci pomohl zabránit nejhorším plánům již v 80. letech. Územní limity schválené vládou počítaly s tím, že před těžbou budou ochráněna všechna větší sídla jako Chabařovice, Duchcov nebo Horní Jiřetín. V průběhu 90. let byly limity těžby široce respektovány (například ministr průmyslu Zemanovy vlády Miroslav Grégr s těžbou za limity nepočítal).

Divoká privatizace a začátek souboje

Za vlády Miloše Zemana ovšem došlo k zásadnímu kroku, který příběh územních limitů významně ovlivnil. Kabinet posvětil kontroverzní privatizaci Mostecké uhelné společnosti a velkolom ČSA vpřešel do soukromých rukou. Člen představenstva Antonín Koláček, který tajně nakoupil akcie za peníze samotné firmy, byl sice po letech odsouzen za podvod (vrchní soud stále řeší jeho odvolání), ale na přelomu

století transakci nikdo nezastavil a Zemanova vláda odsouhlasila levný prodej zbývajících státního podílu.

Soukromý vlastník měl pochopitelně zájem na maximalizaci zisku. Za limity na velkolomu ČSA (pod Horním Jiřetínem a Černicemi) se nachází 400 milionů tun uhlí, což jsou stovky miliard korun. Dalo se očekávat, že vedení firmy se pokusí překážku ve formě vládního usnesení o limitech těžby odstranit.

V roce 2003 připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu vedené Milanem

Urbanem návrh Státní energetické koncepce, ve kterém s využitím uhlí za limity počítalo. Za Hnutí DUHA jsem návrh koncepce připomínkoval a na předpoklad využití uhlí za limity upozornil kolegy. *Rozhodli jsme se kontaktovat vedení Horního Jiřetína, se kterým vládní představitelé změnu, jež by znamenala zbourání města, do té doby nediskutovali. Začal souboj o územní limity těžby, který trval dvanáct let.*

Vyhrát se dá i proti těžkým kalibrům

Základem pro úspěch kampaně za zachování územních limitů, a tím i Horního Jiřetína, byla pevná pozice místních lidí. Tehdejší místostarosta a následně starosta Horního Jiřetína Vladimír Buřt, který vždy

jednoznačně odmítal návrhy na odkoupení nemovitostí a přestěhování obyvatel, měl a má výraznou podporu spoluobčanů. V několika obecních volbách byla sice postavena kandidátka s názvem Dialog (rozuměj dialog s těžaři), ale nikdy významně neuspěla. Tím bylo zřejmé, že podmínka pravicových vlád „těžba je možná, když dojde k vypořádání s vlastníky“ není v praxi splnitelná.

Na jaře roku 2004 při jednání vlády o energetické koncepci zaplnili obyvatelé Horního Jiřetína prostor před Úřadem vlády hodně natěsno. Výsledné usnesení o potřebě racionálního přehodnocení územních limitů se ukázalo být přijatelnou remízou. Přineslo následné debaty nad právníckými i energetickými argumenty, ale zrušení ochrany obcí vláda nenavrhl.

Spolupráce Hnutí DUHA (v další fázi kampaně i Greenpeace) se zástupci Horního Jiřetína stála hlavně na sdílení kontaktů, informací a na společném postupu. Pozitivní roli sehráli ministři životního prostředí Libor Ambrozek a Martin Bursík nebo veřejné autority jako Václav Havel a Karel Schwarzenberg. Otevřený dopis Václava Havla premiérovi Jiřímu Paroubkovi patrně zabránil projednání problematiky územních limitů na jednání vlády, které by mohlo vést k jejich zrušení.

Na druhé straně ovšem také stály těžké váhy. V roce 2006 koupil podíl v Mostecké uhelné společnosti finančník Pavel Tykač a postupně celou firmu ovládl. Zkušený hráč s vynikajícími kontakty, velmi dobře zorientovaný v českém prostředí. Prolomení limitů podporovaly politické špičky jako Miloš Zeman nebo Jiří Rusnok. Právě úřednická vláda Jiřího Rusnoka se netajila záměrem územní limity zrušit navzdory tomu, že nezískala důvěru Poslanecké sněmovny. Díky vyjádření klíčových sněmovních výborů ovšem od svého záměru upustila.

Definitivní rozhodnutí o územních limitech na sebe vzala vláda Bohuslava Sobotky (koalice ČSSD, ANO

Na jaře letošního roku jsme společně se starostou Vladimírem Buřtem besedovali se studenty Palackého univerzity, kteří byli v severních Čechách na exkurzi. Na otázku, jak se Jiřetínští v 90. letech dozvěděli o hrozbě prolomení limitů, Vladimír odpověděl: „Zavolali nám to kluci z Duhy.“ Učitel, který studenty doprovázel, upozornil: „Tady vidíte důvod, proč nevládky některým politikům tolik vadí.“ Je nám ctí i potěšením.

Souboj o podobu energetické transformace bude samozřejmě pokračovat. Pro konec uhlí ak-

a KDU-ČSL) v roce 2015. Nakonec dospěla k rozhodnutí o zachování územních limitů na velkolomu ČSA, které chrání Horní Jiřetín, a jejich uvolnění na velkolomu Bílina, kde není přímo ohrožena žádná obec. K zachování limitů na velkolomu ČSA významně přispěl postoj ministra životního prostředí Richarda Brabce.

Útlum a konec těžby ve velkolomu ČSA

Rozhodnutí Sobotkovy vlády znamenalo zásadní mezník. Provozovatel dolu přestal těžit skrývku (vrstva půdy a hornin nad uhelným ložiskem) a teoretické rozšíření těžby by bylo každým měsícem ekonomicky, technicky i časově náročnější. V následujících letech rovněž došlo k výraznému růstu ceny emisní povolenky a motivace k pokračování těžby značně poklesla. Těžba odkrytého uhlí byla postupně snižována, v roce 2025 ukončena a byly zahájeny kroky k rekultivaci.

tuálně mluví především ekonomické propočty a nezbytnost náhrady uhelných elektráren jinými zdroji je zřejmá. Zejména v případě větrných elektráren se v Česku zatím nedaří dosáhnout potřebného tempa výstavby. Společně s výstavbou záložních plynových elektráren je ovšem rozvoj větrných elektráren podmínkou pro rychlou náhradu uhelných zdrojů. Tak aby v příštích letech k uzavřenému velkolomu ČSA přibýly další lokality s ukončenou těžbou.

Kam putovaly vaše dary

Zpráva o činnosti Hnutí DUHA v roce 2025

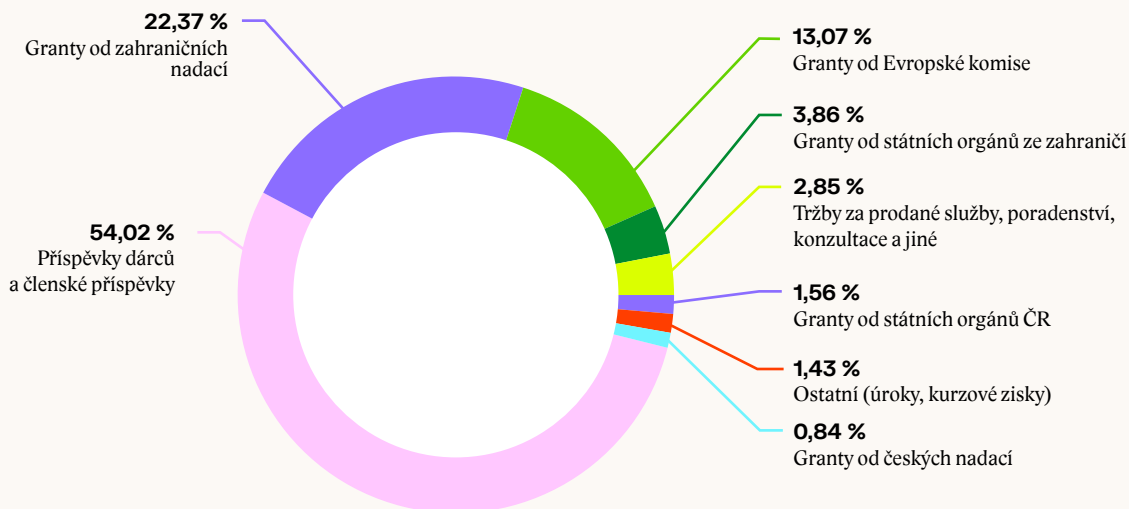
V roce 2025 se v Hnutí DUHA změnilo vedení a do čela organizace nastoupila nová ředitelka Zuzana Lenhartová. Přijali jsme Strategický plán do roku 2030, který reaguje na aktuální ekologické i politické výzvy a staví na našich nejsilnějších stránkách: odbornosti, odvaze a schopnosti spojovat lidi. Kromě toho jsme představili novou vizuální identitu, jejíž barevnost a nadčasovost lépe odráží pestrost témat, kterým se věnujeme.

V rámci kampaně Divočina nabeton jsme s podporou desítek tisíc lidí úspěšně odrazili pokusy o oslabení ochrany národních parků a jejich otevření developerské zástavbě. Společně s místními lidmi jsme také oslavili vyhlášení CHKO Soutok. Moravská Amazonie tak po 77 letech úsilí získala zákonnou ochranu.

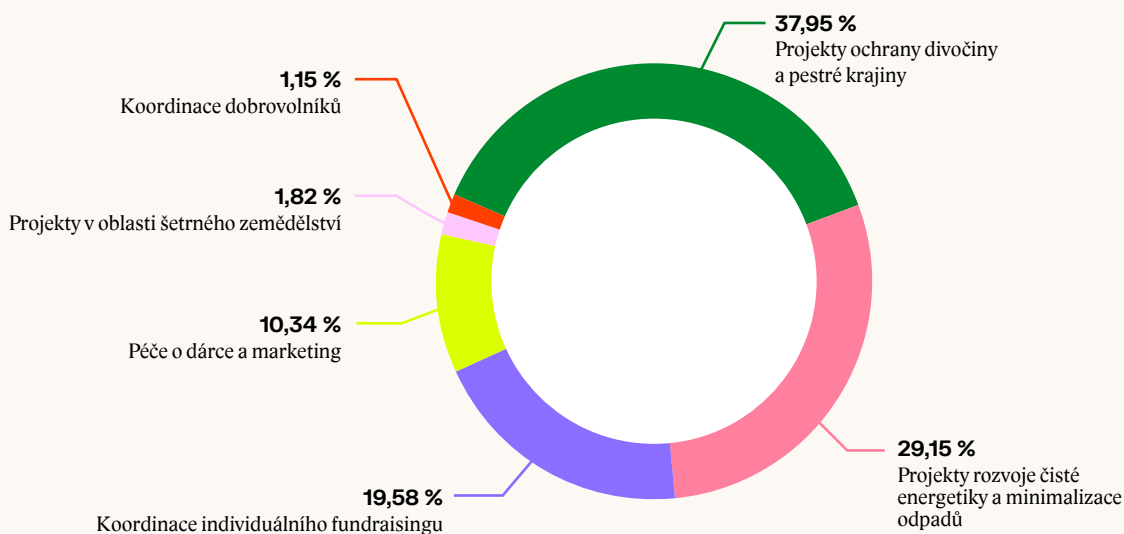
V oblasti energetiky jsme pomáhali lidem a obcím na cestě k výrobě lokální čisté elektřiny a prosadili jsme pomoc se zateplováním domů a bytů pro nízkopříjmové rodiny. Díky naší práci má Česká republika zase o něco lepší zákony pro modernizaci energetiky a rozvoj obnovitelných zdrojů a nehrozí zbytečné dotování uhlí.

V době, kdy jsou fakta často zaměňována za dezinformace, zůstáváme pevnou a důvěryhodnou silou, která hájí českou přírodu a zdraví občanů a přináší řešení založená na datech a vědě.

● Zdroje financování v roce 2025

● Využití darů v roce 2025

**Divočina vzniká tam,
kde stromy se samy
vysemení, vyrostou,
zestárnou a nakonec
padnou a rozloží se,
aby daly život další
generaci.**

O tom, jak vypadá česká divočina, kolik jí máme a co všechno se díky ní můžeme naučit, jsme si povídali s Eliškou Vozníkovou, ekoložkou, vedoucí programu Krajina v Hnutí DUHA a neúnavnou ochránkyní české přírody. Je jednou z klíčových osobností, které se více než deset let věnují prosazování divočiny jako nedílné součásti české krajiny. Co je to modrozelená infrastruktura? Jaké mouchy má evropský Zákon o obnově přírody? A kde by podle Elišky mohly vzniknout další ostrovy divočiny? Přečtěte si celý rozhovor.

Tvoji dlouhodobou náplní práce je ochrana divoké přírody. Spolu s dalšími ekology prosazuješ bezzásahovost. Mohla bys říct, co to bezzásahovost vlastně znamená a proč je tolik klíčová pro pestrou, divokou přírodu?

EV: Bezzásahovost je na následující roky (do dalších voleb) zakázaným slovíčkem. V programovém prohlášení vlády se dokonce objevilo: „Omezíme princip tzv. bezzásahovosti tam, kde ohrožuje funkčnost ekosystému, ekonomickou udržitelnost nebo ochranu života a majetku, aniž by tím byla dotčena ochrana nejcennějších a nejpřísněji chráněných území.“

Ale není to poprvé, kdy se setkávám s nepochopením podpory přírodních procesů v chráněných územích i mimo ně. Proto jsme se v roce 2015 rozhodli, že divočinu blíže představíme lidem a jako hlavní heslo jsme zvolili „V každém srdci je kus divočiny“. Podařilo se nám etablovat českou divočinu nejen v odborných kruzích, ale i u veřejnosti. Masarykova univerzita v roce 2015 provedla soci-

ologický průzkum, ze kterého vyplynulo, že více než 70 % Čechů souhlasí s tím, že by se měla divoká příroda v České republice chránit. A mohlo by jí být také výrazně více. Dotazovaní odhadovali rozlohu divočiny v Česku na 10 % z celkového území a chtěli by, aby se rozšířila ještě o další tři procenta. Ve skutečnosti ale u nás oblasti ponechané přírodnímu vývoji bez zásahu člověka, včetně staveb, zemědělského a lesnického hospodaření, zaujímají pouze 0,3–0,4 % z celkové rozlohy Česka.

Přestože je velká část naší přírody pozměněná člověkem, existují místa, kde byl jeho vliv minimální. Když dáme přírodě prostor, ukáže nám svou sílu skoro kdekoli (pokud si počkáme a nemáme žádná očekávání, jak by to na konci mělo vypadat).

EV: A abych odpověděla na tvou otázku, právě to je ona bezzásahovost. Divočina umožňuje svobodný život vzácným zvířatům a rostlinám, tvoří nenahraditelné přírodní dědictví, ochraňuje nás před suchem a povodněmi, podporuje šetrnou turistiku i místní rozvoj, nabízí možnosti

pro vzdělávání a výzkum a vzbuzuje zodpovědnost – za sebe, naše děti a vnoučata. Obnovuje také pestrou, reprezentativní mozaiku lesů typických pro naši krajinu.

To jsem vyjmenovala praktické přínosy. Fascinuje mě, že jí vůbec nerozumím, nemám ji pod kontrolou, dělá si co chce, ale vím, že ji ke svému životu potřebuji. (Tento popis mi velmi připomíná i mého syna 😊)

Správy národních parků opakovaně čelí snahám, které by omezily jejich pravomoc. S novou vládou se jim navíc snížil rozpočet o miliony a také už došlo k personálním změnám. Například v Krkonošském národním parku byl odvolán ředitel Robin Böhnisch a na jeho místo zasedl Petr Moravec. Jaký to může mít dopad na přírodu?

EV: Existuje varianta, že vše zůstane při starém. Tedy v rukou již schválených koncepcí, jako jsou zonace nebo plány péče, které jednotlivé národní parky mají a které určují, jak se v nich bude hospodařit, respektive jak parky naplní svůj cíl. To znamená zachování nebo postupnou obnovu přirozených ekosystémů, včetně nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice, a to na převažující ploše území národních parků.

Ale také se může stát, že začnou pomalé rozkladné procesy (nemyslím ty přírodní) dlouho budovaných struktur. To způsobí, že ve jménu optimalizace za účelem šetření finančních prostředků budou odcházet z národních parků odborníci a odbornice, odeberou se peníze na aktivní ochranu přírody, na práci s turisty a nebude dostatek lidí, kteří by mohli posuzovat záměry v ná-

rodních parcích plánované. Z omezení, která byla ve prospěch přírody, se stane jen přítěž a jejich zrušení bude opakovanou mantrou místních podnikatelů a developerů.

Podle toho, co jsme slyšeli z úst Motoristů sobě, je na místě dělat si obavy. A to nejen o národní parky, ale také o chráněné krajinné oblasti nebo o divoké úseky řek, jako je Labe nebo Bečva.

Někteří poslanci se opakovaně snaží národní parky otevřít právě developerům a těžařům. Také hrozilo, že uprostřed divoké přírody se začnou stavět silnice pro hasičskou techniku. Co by takové narušení udělalo s divokou přírodou? A co by to pak ve výsledku znamenalo pro nás lidi?

EV: Kdo byl na Šumavě, ví, že disponuje množstvím širokých asfaltových cest, a to i na místech, kde by to tak třeba ani být nemuselo. Příroda si postupně některé části bere zpět a najednou se z utužené cesty, která tu byla několik desetiletí, znovu stává neprostupný les. Pro přírodu skvělé, pro požární techniku méně. Ale naštěstí existuje mnoho způsobů, jak požárům v chráněných územích předcházet. A když už k nim dojde, víme, jak je hasit i bez toho, abychom měli všude pětimetrové cesty a okolo nich třímetrové vysekané pásy. Peníze, které jsou na to potřeba, ovšem ministerstvo životního prostředí parkům vzalo. A vzkazuje jim, že když jim peníze na provoz dojdou, mají přijít, říct si a dostatou je. Ale odkud, když ministerstvo životního prostředí jako jedno z mála ministerstev svůj rozpočet oproti roku 2025 snížilo až o třetinu? Například ministerstvu zemědělství rozpočet na rok 2026

narostl oproti minulému roku
o 4,35 miliardy Kč.

Developerům bude nyní nahrávat i nově schválená novela stavebního zákona, která prošla velmi těsně Poslaneckou sněmovnou (ještě ji čeká Senát a pak podpis prezidenta). Správy národních parků přijdou o možnost vyjadřovat se k záměrům navrženým ve vymezené zastavitelné oblasti svých ochranných pásem.

EV: Na návrh Motoristů sobě se k tomu přidalo ještě dalších 150 metrů od hranice tohoto zastavitelného území. Pro parky (i jiná chráněná území) může být dále nebezpečné, že developeri budou nově moci prosazovat změny územního plánu prostřednictvím rady obce – to znamená bez vědomí veřejnosti i opozičních zastupitelů. Složitá veřejná procedura schvalování územního plánu tím ztrácí smysl, protože bude možné ji snadno obejít. A v ne-

poslední řadě se budou moci legalizovat černé stavby, pokud se ukáže, že jejich odstranění bylo nepřiměřeným zásahem pro toho, kdo černou stavbu nechal udělat. Absurdní.

Kolem divoké přírody panuje několik mýtů. Jedním z nich je třeba to, že za lesní požáry může mrtvé dřevo. My ale víme, že to není tak úplně pravda. Navíc je mrtvé dřevo důležitou součástí ekosystému a jeho plošné odvážení by ekosystém mohlo paradoxně narušit. Jak to tedy je? A k čemu je mrtvé dřevo dobré?

EV: V máločem se s veřejností rozcházíme při pohledu na divočinu tak jako v případě mrtvého dřeva. Dlouhé roky, generace jsme zvyklí, že v lese je uklizeno, stromek za stromkem, když držíš linku, tak projdeš lesem bez překážky. Houby se tam hledají skvěle, protože je tam tak málo světla, že v podrostu vůbec nic neroste. Uklizený les je na živiny chudý les. A nejen

na ně, ale i na zvířata, rostliny, houby. *Divočina vzniká tam, kde stromy se samy vysemení, vyrostou, zestárnou a nakonec padnou a rozloží se, aby daly život další generaci. Ve zdravém a bezzásahovém lese narážíte běžně na staré stromy, tzv. souše, ležící i stojící kmeny nebo stromy vyvrácené vichřicí, sněhem či ledem. Ty se rozkládají a stávají se živnou hmotou pro stovky vzájemně provázaných druhů hmyzu, hub, lišejníků a jiných organismů, včetně semenáčků. Některé stromy, v závislosti na druhu, podnebí a nadmořské výšce, se rozkládají i celá staletí, například duby nebo jehličnany v chladném prostředí.* Asi třetina evropského zvířectva a rostlinstva ke svému životu potřebuje tlející dřevo nebo staré, mohutné stromy. Často patří mezi nejvýznamnější druhy, které stojí za to chránit a nechat je utvářet nejvhodnější prostředím k životu.

Před nedávnem jsem byla v soukromé rezervaci Vlčia Lesoochranského zoskupenia VLK na východě Slovenska. Tam se s lesy nedělá nic. Nechává se přírodě volná ruka. Procházka to byla náročná, ale mohla jsem se díky ní přesvědčit, že suchý strom je vlastně hodně mokrý strom. Vzala jsem do ruky kus rozpadajícího se mrtvého dřeva a zmáčkla. Tekla z něj voda proudem. Mrtvé dřevo není suché dřevo.

Napadá mě další mýtus. Zalesnit uměle holiny stromy, které rychle vyrostou – typicky smrky. Proč je vysazování monokultur pro naše lesy neprospěšné?

EV: Věřím, že dobu masivního vysazování monokultur, hlavně smrků, už máme za sebou. Ale přesto se to

i po všech kůrovcových kalamitách děje. Pro naše lesy je to v podstatě časovaná bomba. S tím, jak se mění klima, tyhle jednodruhové lesy prostě nemají šanci přežít.

Když se na to podíváme blíže, největší problém je v tom, že takový les je velmi nestabilní. Všechny stromy jsou stejně staré, stejný druh, takže když přijde nějaká komplikace, sesype se to celé najednou jak domeček z karet. Takové stromy často ani nestihnou dorůst do věku, kdy by se měly kácet, a je po nich. Stačí pár let sucha a stromy jsou tak oslabené, že je okamžitě dorazí kůrovec. Všichni víme, co se kolem nás v posledních letech děje – to je přímý důsledek toho starého přístupu, kdy se z lesů dělaly jen takové „továrny na dřevo“.

A nejde jen o kůrovce. Třeba riziko požárů je v monokulturách daleko vyšší. Tím, že v nich chybí přirozená patra – mladé stromky, keře, listnáče – tak vrstva jehličí a větví na zemi dost rychle vysychá. Pak stačí jiskra a oheň letí lesem obrovskou rychlostí.

Kromě toho v takovém lese skoro nic nežije. *S intenzivním hospodařením a odvážením každé suché větve mizí mrtvé dřevo. A s ním vše, co je na něj vázané – od hmyzu přes houby až po ptáky.* A abych nezapomněla na vodu a půdu: smrky mají mělké kořeny, vycucávají vodu z vrchní vrstvy půdy a krajina pak nedokáže zadržet ani kapku. Půda se tím navíc značně vyčerpává.

Proto v Hnutí DUHA tak tlačíme na to, abychom přešli k pestrým lesům – věkově i druhově. Smíšený les zvládne extrémní počasí, mnohem

lépe drží uhlík a hlavně funguje jako opravdový domov pro zvířata a rostliny.

**A co ochrana stromů ve městech?
Proč je pro nás důležité, aby stát
přestal kácení stromů ve městech
brát jako podružné téma, a jak zeleň
v ulicích přímo souvisí se zdravím
obyvatel v době silící klimatické
změny?**

EV: Stromy a zeleň ve městech, to není jen estetická záležitost, snaha, aby to tam vypadalo hezky. Je to otázka našeho zdraví a toho, jak vůbec zvládneme probíhající změnu klimatu. Stačí se podívat na ty nepředstavitelné letní páráky. *Beton a asfalt město rozpálí tak, že se v něm nedá dýchat – vznikají z toho doslova obří tepelné ostrovy. Ale stromy fungují jako ta nejlepší přirozená klimatizace.* Když se zeleň chytře propojí s vodními prvky, vznikne takzvaná modrozelená infrastruktura, díky níž město zvládá klimatické extrémy o dost líp a neodnáší to naše zdraví ani majetek.

Další obrovský benefit je čistý vzduch. Stromy neúnavně pracují jako takové přírodní filtry. Žít ve zdravém prostředí by měl být úplný základ pro spokojený život, jenže když zeleň ve městech zanedbáváme, odnášejí to jako první ti nejzranitelnější – naše děti a senioři.

A nezapomínejme ani na přírodu jako takovou. I uprostřed městského betonu stromy poskytují domov spoustě živočichů, třeba opylovačům, na kterých závisí stabilita celého ekosystému. Bez nich to prostě fungovat nebude.

A s čím přišla koalice ve své novele stavebního zákona? Stromy ve městech, respektive jejich kácení, budou posuzovat stavební úřady a kácení v ochranných pásmech vodovodů a kanalizací už nově nebude vyžadovat povolení, postačí pouze oznámení. A kde je nejvíce stromů ve městech? Hádáte správně, nad nějakým vodovodem nebo kanalizací.

Evropský Zákon o obnově přírody (Nature Restoration Law) je přelomový dokument. Můžeš stručně popsat, o co jde? A jak moc se v daném kontextu česká realita liší od evropských ambicí? Co musí stát udělat, aby obnova řek, lesů a mokřadů nezůstala jen na papíře?

EV: Už víme, že nestačí ochraňovat izolované klenoty naší (evropské) přírody (a moří), ale že je potřeba obnovovat a chránit i kulturní krajinu v podobě luk, pastvin, polí, strání, lesů a vod. Je nutné, abychom nedrancovali přírodu, protože těch pár procent, které chráníme, nezabrání dalšímu vymírání polního ptactva, hmyzu vázaného na květnaté louky nebo brouků, kteří potřebují mrtvé dřevo.

Unijní Nařízení o obnově přírody obsahuje několik závazků. Ty mají jednotlivé členské země Evropské unie naplnit pomocí takzvaného Národního plánu obnovy přírody,

zkráceně NPOP. *Když to řeknu úplně jednoduše, je to takový velký manuál na to, jak dát naši krajinu zase dohromady. Cílem je uzdravit a propojit celé ekosystémy, aby jako celek fungovaly a dokázaly odolat všemu, co nás v souvislosti s klimatem čeká.*

Hlavní cíle míří na to, aby naše krajina přestala chřadnout a dokázala čelit výkyvům počasí:

→ **Zastavit úbytek biologické rozmanitosti.**

To je úplný základ. Víte, že u nás hrozí vyhynutí víc než polovině druhů rostlin a zvířat? Druhově pestrá příroda je přitom jako skládačka – když vyndáte moc dílků, sesype se.

→ **Obnovit zničená místa.** Cíle jsou docela ambiciózní. Do roku 2030 musíme začít s obnovou na pětině našeho území a viditelně zlepšit stav alespoň třetiny poškozených lokalit. Do půlky století by pak měla být v pořádku prakticky celá příroda.

→ **Zvýšit odolnost krajiny.** Chceme zkrátka krajinu, která v sobě dokáže udržet vodu

a nezhroutí se, když přijde obří sucho, nebo naopak povodně.

→ **Vrátit život tam, kam patří.** Plán počítá třeba s tím, že na pole se vrátí ptactvo, do lesů původní druhy stromů a řeky do svých přirozených koryt.

Jak to chtějí udělat v praxi?

EV: Plán obsahuje přes stovku konkrétních kroků, které jsou rozděleny podle toho, o jaké prostředí jde:

→ **Řeky a mokřady:** Vracet život narovnaným korytům řek, obnovovat meandry a rušit staré meliorace, které dnes zbytečně vysušují půdu.

→ **Pole a zemědělství:** Plánuje se zakládání remízků a stromořadí mezi lány polí a celkově šetrnější přístup k půdě.

→ **Lesy a města:** V lesích se sází na přirozenou druhovou skladbu a ponechávání mrtvého dřeva. Ve městech pak na zelené střechy a proměnu zanedbaných míst v příjemné parky. Myslí se dokonce i na hmyz, konkrétně na omezení nočního světelného znečištění, které opylovačům škodí.

Zní to sice skvěle, má to ale pár háčků... Vědci a ekologické organizace plán z pera Ministerstva životního prostředí docela kritizují, vidí v něm totiž tři zásadní problémy. Zaprvé je plán velmi vágní. Chybí v něm jasné termíny, přesná místa a konkrétní měřítka, podle kterých poznáme, jestli se změna vůbec povedla. Druhý, možná ještě větší průšvih, jsou peníze. Zatím není vůbec jasné, kdo opatření zaplatí – prý se to teprve řeší. A zatřetí je plán dost opatrný v zemědělství a víceméně kopíruje staré dotační programy, které ale doted k zastavení úbytku druhů vůbec nevedly. Ba právě naopak. Takže abych to shrnula – myšlenka je to skvělá a nutná, ale realizace má před sebou ještě hodně dlouhou a trnitou cestu.

Hnutí DUHA usiluje o to, aby divočina tvořila alespoň 3 % rozlohy ČR do roku 2030. Vidiš v české krajině nějaká konkrétní místa, která bychom mohli vyčlenit divoké přírodě?

A proč je pro nás právě tato tříprocentní hranice tak důležitá?

EV: Divočinu u nás najdete hlavně v prvních zónách národních parků, chráněných krajinných oblastech a v některých přírodních rezervacích. Jak už jsem zmiňovala, území divočiny dnes zaujímá pouze 0,3–0,4 % rozlohy České republiky. Což je minimálně desetkrát méně, než plocha, která je u nás zalitá betonem nebo asfaltem.

Nejvhodnějším prostředím pro ponechání přírody divočině jsou lesy. Kromě národních parků a přírodních rezervací by mohly větší plochy divočiny vzniknout i v (bývalých) vojenských újezdech. I česká veřejnost si dokáže představit divoči-

nu právě zde. Více než 59 % respondentů by dle výzkumu Katedry environmentálních studií FSS MU z roku 2015 ponechalo prostor pro rozšiřování divoké přírody ve vojenských prostorech, které už armáda nepotřebuje. Ale i mimo chráněná území a vojenské újezdy existují menší plochy se zachovalými lesy, které by byly vhodné pro ponechání přírodě.

Divočina je důležitá z mnoha důvodů. Kromě těch ekologických (dává domov nesčetně druhům, pro které naše kulturní krajina není vhodná) jsou to i čistě praktické důvody. *V ostrovech divočiny můžeme sledovat, jak příroda reaguje na změny okolí, a získat tak cenné informace pro zlepšení lesního hospodářství a vůbec pochopení přírodních procesů.* Také poptávka turistů po divoké přírodě stále roste a celosvětově se jedná o jedno z nejdynamičtěji se rozvíjejících turistických odvětví. Při správném využití může divočina přinést ekonomický profit místním obyvatelům, aniž by byly ohroženy její hodnoty. Opomenout bychom ale neměli ani kulturní význam. Divočina skýtá možnost neopakovatelného zážitku, úcty k přírodě, pokory, volnosti a její přítomnost v nás může probouzet přirozený vztah k přírodě.

Konkrétní místa jsme představili v roce 2016 jako „Pět ostrovů divoké přírody“. Jsou to místa, která vzešla z podrobné odborné analýzy ekosystémů, unikátní příklady, kde by bylo vhodné chránit samovolné procesy. Z pětadvaceti lokalit v devíti oblastech vybrali odborníci podle řady kritérií pět nejvhodnějších: Makytá v Javorníkách, Litovelské luhy v Litovelském Pomoraví, Jezeří

v Krušných horách, Salaš v Chříbech a okolí pramene Odry na Libavě. Právě tato místa mají velký potenciál pro úplné ponechání přírodním procesům.

Krom procent celkové rozlohy je potřeba myslet ještě na to, že ta místa musí být dostatečně velká. Alespoň tisíc kilometrů čtverečních jedno místo. Hlavně proto, aby se tam mohla příroda vyvíjet co nejvíce bez vlivů z vnějšku, se všemi přírodními procesy, které k tomu patří.

Nejen v CHKO Jeseníky nebo CHKO Beskydy se letošní Týdny pro krajinu znovu věnovaly návratu vody do krajiny. Dobrovolníci a dobrovolnice například revitalizovali rašeliniště nebo zasypávali vodní kanály. Jak zásadní je vracet vodu do těchto „ostrovů biodiverzity“? Jak nám voda pomáhá zmírňovat dopady extrémních veder?

EV: V minulosti jsme udělali obrovskou chybu. Krajinu jsme protkali tisíci kilometry odvodňovacích kanálů, abychom z ní dostali vodu a mohli těžít rašelinu nebo sázet smrky. Jenže tím jsme ji vyždímali dosucha. Když dnes dobrovolníci tyhle kanály zasypávají a staví na nich hráze, dělají vlastně to, že vodu v krajině natvrdo zastaví. Rašeliniště nasákne, začne znovu fungovat a vodu v sobě udrží na horší časy.

A jak nám to pomáhá v létě proti extrémně vysokým teplotám? Úplně zásadně. Když je totiž rašeliniště plné vody, funguje v horkých dnech jako gigantická, stoprocentně ekologická klimatizace. Voda se z něj pomalu odpařuje, čímž prokazatelně ochlazuje celé široké okolí a zvlhčuje vzduch. Kdybychom ho ale nechali vyschnout, chovalo by se spíš jako

tmavý asfalt – slunce by ho pořádně rozpálilo, krajina by dál vysychala a do vzduchu by navíc unikalo obrovské množství oxidu uhličitého. Takhle, když je rašeliniště mokré a živé, uhlík bezpečně zamyká pod zem a okolní horko skvěle tlumí.

Označení „ostrovy biodiverzity“ sedí naprosto přesně. Rašeliniště jsou domovem pro druhy rostlin, hmyzu a ptáků, které nikde jinde na světě nenajdeme – jsou závislé na specifickém mikroklimatu, potřebují chlad a vlhko. Jakmile jim vrátíme vodu, zachraňujeme jim domov.

Kampaň Zachraňme českou přírodu získala během pár týdnů přes 15 tisíc podpisů. Jak důležitý je pro tvé vyjednávání s politiky a politikami tento mandát od veřejnosti?

EV: Ten patnáctitisícový mandát je pro nás při jednáních s politiky a politikami naprosto klíčová věc. Víte, když přijdete na ministerstvo nebo do sněmovny jen sami za sebe jako organizace, můžete se občas setkat s odbytím a názorem, že reprezentujete jen hrstku ekologů. Ale když jim položíte na stůl patnáct tisíc podpisů lidí, kteří se k výzvě přidali během několika málo týdnů, dynamika se úplně otočí.

Najednou politici vidí, že to není téma pro pár nadšenců, ale že to silně rezonuje u jejich vlastních voličů. Je to pro nás obrovská vyjednávací síla.

Ukazuje to, že lidem není jedno, když se mluví o osekávání rozpočtů pro ochranu přírody, otevírání národních parků developerům nebo o politických čistkách na místech ředitelů chráněných území. Veřejnost dává jasně najevo: Tohle je naše společné bohatství a nenecháme si ho zničit.

Co může běžný člověk udělat kromě podpisu?

EV: Podpis výzvy je skvělý první krok, ale možností, jak divočině a ideálně celkově krajině České republiky reálně pomoci, je celá řada. Často jsou to věci, které nestojí skoro nic, a přitom mají obrovský dopad:

- Všimněte si, ptejte se a trvejte na odpovědi. Máte dojem, že se ve vašem okolí děje něco, co má negativní vliv na životní prostředí? Ptejte se na odboru ochrany přírody a krajiny, na zastupitelstvu, skrze zpravodaje, na sociálních sítích obce. Nejste spokojeni s odpovědí? Podejte podnět na Českou inspekci životního prostředí.
- Mluvte o problému ve svém okolí. Příroda a klima nemají svůj vlastní hlas, takže potřebují ten náš. Sdílejte informace, bavte se o tom s přáteli, rodinou nebo kolegy v práci. Boření mýtů a šíření faktů v našich vlastních sociálních bublinách má obrovskou sílu.
- Napište svému poslanci či poslankyni. Lidé to často podceňují, ale zákonodárci na osobní e-maily od občanů ze svého volebního kraje opravdu slyší. Když jim napíšete slušný, ale jasný vzkaz, že vám na ochraně divočiny záleží a že sledujete, jak hlasují o stavebním nebo lesním zákoně, začnou o svých krocích mnohem víc přemýšlet.
- Vyrazte pomoci přímo do terénu. Můžete se přihlásit na dobrovolnické akce, jako jsou Týdny pro krajinu, nebo se zapojit do lokálních úklidů a mapování přírody. Zažít si tu pomoc na vlastní kůži a odpracovat si to rukama je navíc velmi čistný zážitek.
- Vytvořte kousek divočiny u sebe doma. Pokud máte zahradu, nemusíte mít všude perfektně stráženy anglický trávník. Nechte kousek louky volně růst pro opylovače, vytvořte malé jezírko nebo nechte v rohu hromadu dřeva pro hmyz a ježky. Každý takový mikrosvět pomáhá udržovat biodiverzitu.
- Podpořte ochránce přírody. Jednorázovým či pravidelným darem nebo třeba tím, že se stanete dobrovolnými strážci přírody. Bez finanční a morální podpory tisíců běžných lidí bychom tyhle velké kampaně zkrátka nedokázali dotáhnout do konce.

■ Kde jste nás mohli vidět

● Týdny pro krajinu, Beskydy

● Demonstrace Přírodu škrtnout nenecháme, Praha

■ Kde jste nás mohli vidět

● Exkurze do divočiny

● Spuštění družstevní elektrárny ve Velkých Hostěrádkách

● Týdny pro krajinu, Beskydy

● Spuštění družstevní elektrárny ve Velkých Hostěrádkách

Sedmá generace letos slaví 35 let

Před pěti lety slavil časopis Sedmá generace třicátiny kvůli pandemii jen v úzkém redakčním kruhu, letos vás zveme 19. září do brněnského Co.Labsu na diskuse, koncerty i dort.

Původní název časopisu zněl mnohem pesimističtěji: Poslední generace (myšleno v množném čísle). „Za přijatelný nepovažujeme podivný sociální pokus komunistických stran ani žádnou jinou formu konzumní společnosti. Změna společnosti není možná bez změny hodnot, které si její členové vytvořili,“ čteme v úvodním prohlášení redakce z konce roku 1991, z něhož je zřejmé, že tvůrci časopisu nehodlali svět pouze popisovat, ale i měnit.

Název vydržel do roku 1998, kdy se proměnil v dnešní Sedmou generaci. „V jádru není metafora sedmé generace ničím jiným než poetickým vyjádřením principu odpovědnosti,“ vysvětloval tehdejší šéfredaktor Jakub Patočka. Ba co víc, nový název, odkazující na Velký zákon Irokézů, zahrnuje i stanovisko tehdejší redakce, že k překonání ekologické krize je potřeba ještě druhé věci: obnovy mystické úcty k přírodě.

Od konce 90. let se časopis vzdaluje programovým břehům Hnutí DUHA, nicméně řada jeho zaměstnanců v něm dodnes publikuje: Jiří Koželouh (energetická témata), Jaromír Bláha (lesy) nebo Ivo Kropáček (odpady). V roce 2013 dochází také k formálnímu oddělení časopisu od duhového centra na samostatnou jednotku Hnutí DUHA – Sedmá generace.

Největší změnu designu prodělává časopis v roce 2009, kdy grafika Jana Kloučková Kudrnová radikálně proměnila obálku i logo časopisu. Redakce v témž roce vypouští do světa první trička se známým (a bohužel stále aktuálnějším) sloganem *Nechme si pesimismus na lepší časy*. V roce 2012 se dostává i na zahraniční a digitální

fanoušky: k běžnému předplatnému přibývá elektronické, distribuce se rozrůstá i na Slovensko. V roce 2018 redakce spouští nový web obsahující kompletní archiv, o rok později pak dochází k dosud poslední inovaci: nahrávání audioverzí vybraných článků. (V posledních letech též vydáváme knihy a pořádáme ekodivadlo, to se však dá považovat spíše za obnovení tradice...)

V Generaci od počátku publikovala řada osobností domácího ekologického hnutí, působících v nevládní, státní nebo akademické sféře, namátkou vzpomeňme Hanu Librovou, Erazima Koháka, Ivana Dejmla nebo Nađu Johanisovou. Nedílnou součástí redakce vždy byli a budou dobrovolníci a stážisti, kteří následně tvoří páteř redakčního týmu. Všem patří velký dík za to, že Generace se dožívá pětaticetin, což je pro takto vyprofilované médium spíše výjimkou než pravidlem.

A i když se jména proměňují, podstata časopisu zůstává stejná: důkladně informovat o lokálním i globálním ekodění, přenášet to dobré z dědictví předků, nacházet ekologicky šetrnější alternativy a s nadhledem bavit. Zachováváme též péstrost žánrů, jimž vévodí rozhovory, reportáže a recenze, stejně jako rozmanitost témat: vedle sebe se tak potkávají příroda, zvířata, média, zemědělství, doprava, klima, výchova, kultura, duchovno, ekonomika, politika i životní styl. Přesvědčit se o tom ostatně můžete sami na sedmagenerace.cz. Děkujeme vám za veškerou přízeň!

Redakce 7.G

Hnutí DUHA má zbrusu nový web

Pokud jste si v posledních letech otevřeli web Hnutí DUHA, nejspíš vás napadly slova jako: zastaralý, zmatečný, přehlcný. Tak jsme jej vnímali i my v DUZE, ale bohužel pořád přicházely jiné priority, které přestavbu webu odsunovaly. Když ale ten původní přestal odpovídat technickým požadavkům, přišlo v loňském roce velké rozhodnutí: Hnutí DUHA bude mít nový web.

Během podzimu jsem začala oslovovat vývojáře a firmy s jasně definovanými požadavky, totiž že chceme přehledný, moderní a minimalistický web, který poskytne našemu podporovatelstvu vše, co od něj může potřebovat, od výzev k podpisu až po vydané publikace. Na přelomu roku jsme navázali spolupráci s agenturou 2FRESH, která nám web nadesignovala a vyvinula tak, aby odpovídal novému vizuálnímu stylu, který už nějakou dobu můžete vidat v našich newsletterech nebo na našich sociálních sítích, ale hlavně aby byl přívětivý a přínosný jak pro naše stávající, tak pro potenciální dárce a dárkyně. I když to byl náročný proces, který zabral

přes tři čtvrtě roku, věříme, že výsledek stojí za to! A spolupráci s 2FRESH si nemůžeme vynachválit.

Co zůstává a jaké jsou novinky? Na webu najdete časovou osu s úspěchy, které za námi stojí, lidi, kteří DUHU tvoří, veškerá témata, kterými se zabýváme, nebo odkazy na akce, které pořádáme. Novinkou je upravený dárcovský widget (klikátko pro zaslání daru), který prošel nejen vizuální úpravou, ale i zjednodušením – nově můžete vyplnit údaje pro potvrzení o daru přímo do něj.

Mojí nejoblíbenější částí jsou sekce témat *Příroda a krajina* a *Energetika*, které stylově a srozumitelně představují spektrum všech aktivit a projektů, kterým se věnujeme. Doufám, že se vám nový web bude líbit tak jako nám a bude pro vás přínosný!

X	L	B	H	L	U	C	H	A	V	K	A
K	O	J	S	D	B	F	X	W	I	D	K
F	M	R	A	V	E	N	E	C	A	E	H
K	D	P	E	S	T	R	O	S	T	P	T
Y	Z	P	A	C	Z	Z	K	R	B	O	K
E	S	A	D	K	Y	R	K	O	N	T	M
L	B	S	O	L	U	K	R	D	L	O	P
Y	F	E	V	E	K	O	L	O	G	I	E
U	Y	K	N	S	V	S	L	A	T	B	K
B	R	A	N	I	J	A	R	K	C	B	U
Z	M	I	C	E	I	G	R	E	N	E	T
I	C	E	V	E	Z	E	J	Y	D	A	H

RECYKLACE EKOLOGIE PESTROST MRAVENEK BOROVICE

JEZEVEK KRAJINA ENERGIE BIOTOP PASEKA LOUKA KRTEK

POLDR NEBE VODA DYJE LES LOM HAD HLUCHAVKA

V Hnutí DUHA pracuješ dva roky. Jak se tu cítíš a co máš na DUZE nejraději?

KS: Za své profesní působení jsem prošla vícero neziskovými organizacemi a myslím si, že Hnutí DUHA splňuje nároky profesionální organizace po různých stránkách, od profesionální ochrany životního prostředí přes financování až po kritéria dobrého zaměstnavatele. Samozřejmě je vždycky co zlepšovat, ale v DUZE cítím, že je na čem stavět, a mám i jako vedoucí fundraisingu důvěru, že dárčům a dárkyním dáváme skutečně to, co jim slibujeme.

Aktuálně vedeš fundraisingový a IT tým. Jaké jsou jejich největší úspěchy nebo radosti za poslední půlrok? Co se povedlo?

KS: Úspěchy jsou vždycky společná práce – když se podaří dosáhnout na systémové úrovni nějaké důležité změny, například prosadit nový národní park, uhlídat škodlivé přílepy k zákonu o ochraně přírody a krajiny, vybojovat limity pro těžbu atd., tak jsou to úspěchy, které slavíme společně s našimi podporovateli a dárkyněmi, se všemi, kteří se podepsali pod petici, kteří posílali vzkazy politikům, a samozřejmě i se všemi finančními podporovateli Hnutí DUHA. Přijde mi důležité, že v těchto politicky nestabilních časech nám naši dárči dávají najevo svou podporu.

Snažíme se podporovatelům nabízet různé formy zapojení a být nejen profesionální organizací, ale mít zá-

roveň i trochu lehkosti a humoru, i když nám vždycky do zpěvu není. Daří se nám rozvíjet i filantropické aktivity nebo třeba přinášíme téma darování ze závěti.

Můžeš popsat, jak vypadá tvůj klasický pracovní den?

KS: Je v něm hodně filtrované kávy, ale taky docela dost pohybu, schůzek, týmové logistiky, čas si nechávám také na kreativní práci, ale baví mě i analytická práce a excelové tabulky.

Vedeš docela velký tým lidí a já vím, že kladeš velký důraz na to, aby se tví kolegové a kolegyně v práci cítili příjemně. A podle ohlasů se ti to daří velmi dobře. Co pro to děláš?

KS: Vycházím z přesvědčení (i z výzkumů 😊), že lidé potřebují pro svou práci určité prostředí, dostatečně motivující a bezpečné, zároveň s přiměřenými výzvami. Velkou silu vidím v týmové spolupráci a podpoře. Tohle všechno se snažím promítat do vedení týmů, lidem apriori důvěřuji a vážím si jejich práce. Nebojím se

složitějších situací, takže když je potřeba do něčeho takzvaně říznout nebo něco pojmenovat nahlas, tak se tomu nevyhýbám. Stejně tak jsem otevřená konstruktivní kritice vůči mé osobě – každý děláme chyby a mně třeba čas od času vypadne nějaký drobný úkon nebo dojdou pozdě na poradu. Všechno se dá ale komunikovat, i když řešení nepřichází vždycky hned.

A co děláš ráda, když nepracuješ?

KS: I když mě moje práce vážně baví a dává mi smysl, hodně ráda se z ní odpojuju. Těší mě objevovat různá místa v Česku i po světě. Teď jsem si hodně oblíbila Polsko a Maďarsko, které jsou pro nás docela dostupné vzdáleností a cenou a zároveň mi dávají možnost zažít něco nového, ochutnat zvláštní jídla nebo vidět, jak se pracuje s tématy, která mě zajímají – udržitelná turistika, veřejný prostor, infrastruktura a dostupnost služeb na venkově. Ráda si čtu o místech a lokálních ekosystémech.

Kromě toho přispíváš do regionálních novin Ohlasy. Co tě na novinářině nejvíc baví?

KS: Jsem hodně čínorodý člověk a moc dlouho neposedím na jednom místě, takže vedle práce mám nějaké další dobrovolnické nebo jinak smysuplné aktivity. Spolupráce s novinami je jedna z nich. Konečně můžu zúčastnit všechna témata, kterými za ty roky proplouvám – environmentální, sociální, lidskoprávní, téma vzdělávání a inkluze. Taky mě hodně baví, že se můžu potkávat se spoustou zajímavých lidí a vyptávat se na jejich příběh. A v neposlední řadě jsem našla zálibu v solution journalism, novinářině zaměřené na řešení, která nejenže vynáší na světlo problémy, ale představuje i varianty řešení.

Taky se o tobě ví, že máš hodně ráda kávu. Dokonce si myslím, že jsem s tebou nezažila poradu, na které by se káva nepila. Napadá tě ještě nějaká další vášně nebo koníček, který je pro tebe typický?

KS: Vedle kávy už nestojí nic dalšího 😊. Asi nemám nic takového, co by si se mnou lidé asociovali, ale obecně mám ráda společnost lidí, kulturu a přírodu. Mám vždycky nějaké období, kdy mě něco pohltí, třeba renovace starého nábytku, chození po horách, sběr bylin, malování akvarelem nebo učení se nějakému zcela neperspektivnímu jazyku, jako například maďarštině. Ne každý koníček se mnou vydrží, ale knihy, cestování a lidi tam jsou vždycky.

Co tě v poslední době dostalo? Nějaká kniha, film, koncert nebo třeba výlet?

KS: Hodně mě poslední roky baví navštěvovat okolní státy, hlavně zmíněné Polsko a Maďarsko, které jsou dobře dostupné veřejnou dopravou a zároveň nám kulturně vzdálenější než třeba Slovensko. V červenci jsme byli v oblasti Dolnośląskie, konkrétně v okolí města Wałbrzych, Nowa Ruda a oblasti Sovích hor. Navštívili jsme pitoreskní města v horách, kdy vedle panských vilek a zámečků leží bývalé hornické ghetto, putovali přes kopce, kde se stavěly podzemní nacistické komplexy a štolý, spali jsme v turistických chatách v horských sedlech, kde byl výhled na Krkonoše a Kralický Sněžník. A k tomu si pochutnávali na zvláštních specialitách, jako jsou kluski śląskie nebo místní varianta boršče, kdy se jí jen šťáva z něj.

Jaký je tvůj oblíbený mýtus v ekologii?

Každý obor má své mýty a ekologie bohužel není výjimkou. Koluje jich mezi lidmi obrovské množství – od neškodných omylů až po pořádné dezinformace.

Uspořádali jsme malou anketu a zjišťovali, se kterými omyly a falešnými představami se setkali naši kolegové a kolegyně ať už v práci, na sociálních sítích, nebo třeba rodinných oslavách. Pojďme si společně posvítit na to, co se povídá, ale čím se rozhodně nenechat napálit.

● „Napadají mě mýty, které kolují o větrných elektrárnách. Například že snižují dojivost krav nebo mění počasí. Nechci se vysmívat lidem, kteří mají obavy, ale v tomto případě už mi to připomíná spíš dobrý námět na pohádku než racionální diskusi.“

Magda, fundraiserka

● „Větrné elektrárny mění rotaci Země a způsobují sucho. Lidský dopad na krajinu je ale mnohem komplexnější, a když nebudeme využívat obnovitelné zdroje energie, tak sucho nezmizí, spíš naopak.“

Denisa, péče o dárce a dárkyně

● „U mě vítězí klasika, kterou si oblíbili někteří poslanci ze strany Motoristé sobě – výkyvy teplot tu byly vždycky a člověk na změnu klimatu nemá žádný vliv.“

Eliška, vedoucí telefundraisingu

● „Můj oblíbený mýtus jsou chemtrails. Je až překvapivé, kolik lidí si myslí, že obyčejné kondenzační čáry skrývají nějaké tajné spiknutí s rozprašováním chemických látek.“

Lenka, telefonistka

A jaký je Váš oblíbený ekomýtus?

Napište nám jej do redakce na pratele@hnutiduha.cz.

Magazín Hnutí DUHA,
ročník 2026

Vydává:

Hnutí DUHA

Cejl 460/35, 602 00 Brno

telefon: 545 214 431

e-mail: pratele@hnutiduha.cz

web: www.hnutiduha.cz

Tištěno na recyklovaném papíře.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhýbat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

Šéfredaktorka: Magda Znamenáčková

Redakce: Eliška Vozníková, Karel Polanecký,
Eliška Hušková, Vít Kouřil

Korektura: Lucie Pokorná

Sazba a grafika: Bronislav Musil

Foto: Jana Kloučková Kudrnová, Zdeněk Dryák,
René Jakl, Marcela Povolná, Lukáš Bartl,
Michal Kafka, archiv Hnutí DUHA

Podávání novinových zásilek povolila Česká
pošta, s. p., OSP Brno,

č. j. P/23623/93 ze dne 25. 10. 1993.

Registrováno u MK ČR E 12145.

Podpořte nás!

<https://hnutiduha.cz/darujte/>

